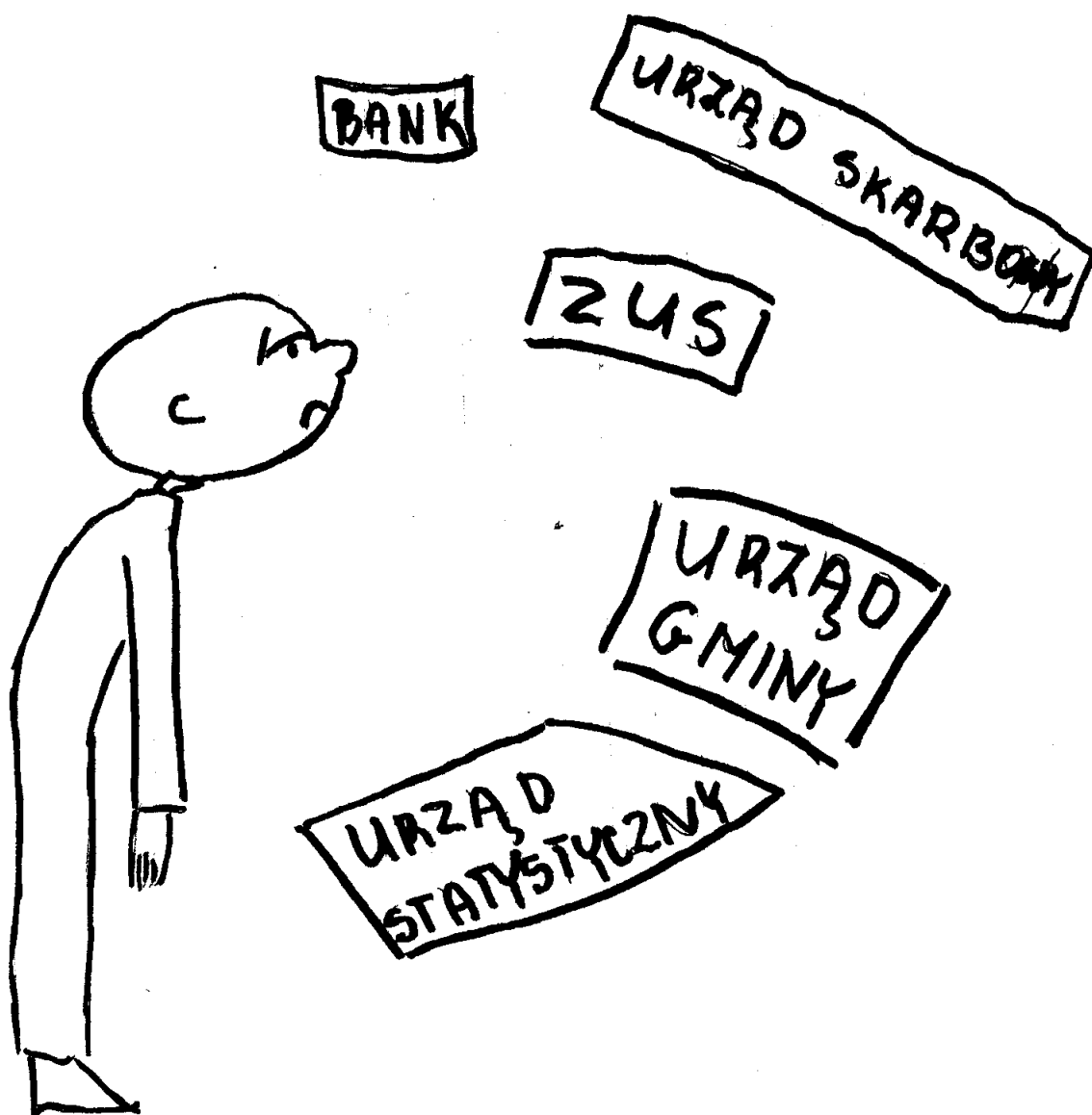

ROZDZIAŁ VI

ZAKŁADANIE FIRMY,
CZYLI NIE TAKI DIABEŁ
STRASZNY JAK GO MALUJĄ

ZAKŁADANIE FIRMY

Wiesz już, co Twoja firma może zaoferować na rynku i czy Twoja działalność będzie się opłacać. Zapoznaj się teraz z formalnościami, które towarzyszą zakładaniu firmy.

Pierwszy problem to w jakiej formie prawnej planowaną działalność najlepiej byłoby zarejestrować. Poniżej znajdziesz podstawowe informacje, które mogą Ci pomóc w podjęciu tej decyzji.

1. W JAKIEJ FORMIE PRAWNEJ ZAREJESTROWAĆ PLANOWANĄ DZIAŁALNOŚĆ?

Wiesz już, co twoja firma może zaoferować na rynku i czy to Ci się może opłacać. Jednak żadna firma nie może działać dowolnie. Działalność gospodarcza podlega regułom prawnym. Dlatego przeczytaj uważnie ten rozdział i zastanów się, w jakiej formie najkorzystniej byłoby zarejestrować Twoją firmę. Ilekroć pomyślisz, że prowadzenie własnej firmy to coś co jest zarezerwowane dla „wielkich tego świata”, ilekroć urzędnik będzie dla Ciebie niemiły, pamiętaj o asertywności.

Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej jest wolne i dozwolone każdemu na równych prawach, z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa. Art.1 ust. Z dnia 23 gr.1988 o działalności gospodarczej DZ.U. nr 41.

Co jest działalnością gospodarczą w świetle tej ustawy?

Jest to działalność wytwórcza, budowlana, handlowa i usługowa prowadzona w celach zarobkowych i na własny rachunek podmiotu prowadzącego taką działalność (Art.2.1).

Podmiotem gospodarczym może być zaś osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nie mająca osobowości prawnej utworzona zgodnie z prawem, jeżeli jej przedmiot działania obejmuje prowadzenie działalności gospodarczej.

Ustawa nakłada na osoby fizyczne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej (np. spółki cywilne) obowiązek zgłoszenia działalności gospodarczej do ewidencji (Urząd Gminy – Wydział Handlu i Usług).

Z obowiązku tego są zwolnione:

1. działalności wymagające koncesji, czyli między innymi:
 - prowadzenie aptek,
 - usługi ochrony osób i mienia, detektywistyczne i paszportowe,
 - wydobywanie kopalin podlegających prawu górnictwu oraz poszukiwanie złóż tych kopalin,
 - inne określone w Art. 11.1.;
2. działalność gospodarcza prowadzona przez osobę fizyczną osobiście, jeżeli zarobek stanowi dodatkowe źródło dochodu tej osoby w zakresie:
 - wytwarzania przedmiotów użytku osobistego, domowego i gospodarskiego oraz rękodzieła ludowego i artystycznego,
 - naprawy i konserwacji przedmiotów użytku osobistego, domowego i gospodarskiego oraz mieszkań, a także wykonywanie innych usług z użyciem materiałów i narzędzi własnych lub powierzonych,
 - czynności handlowe polegające na sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych, ogrodnich, sadowniczych, hodowlanych w tym mięsa z uboju gospodarczego, runa leśnego, owoców leśnych, posiłków domowych.;
3. działalności wytwórcze w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, ogrodniczej oraz sadowniczej.

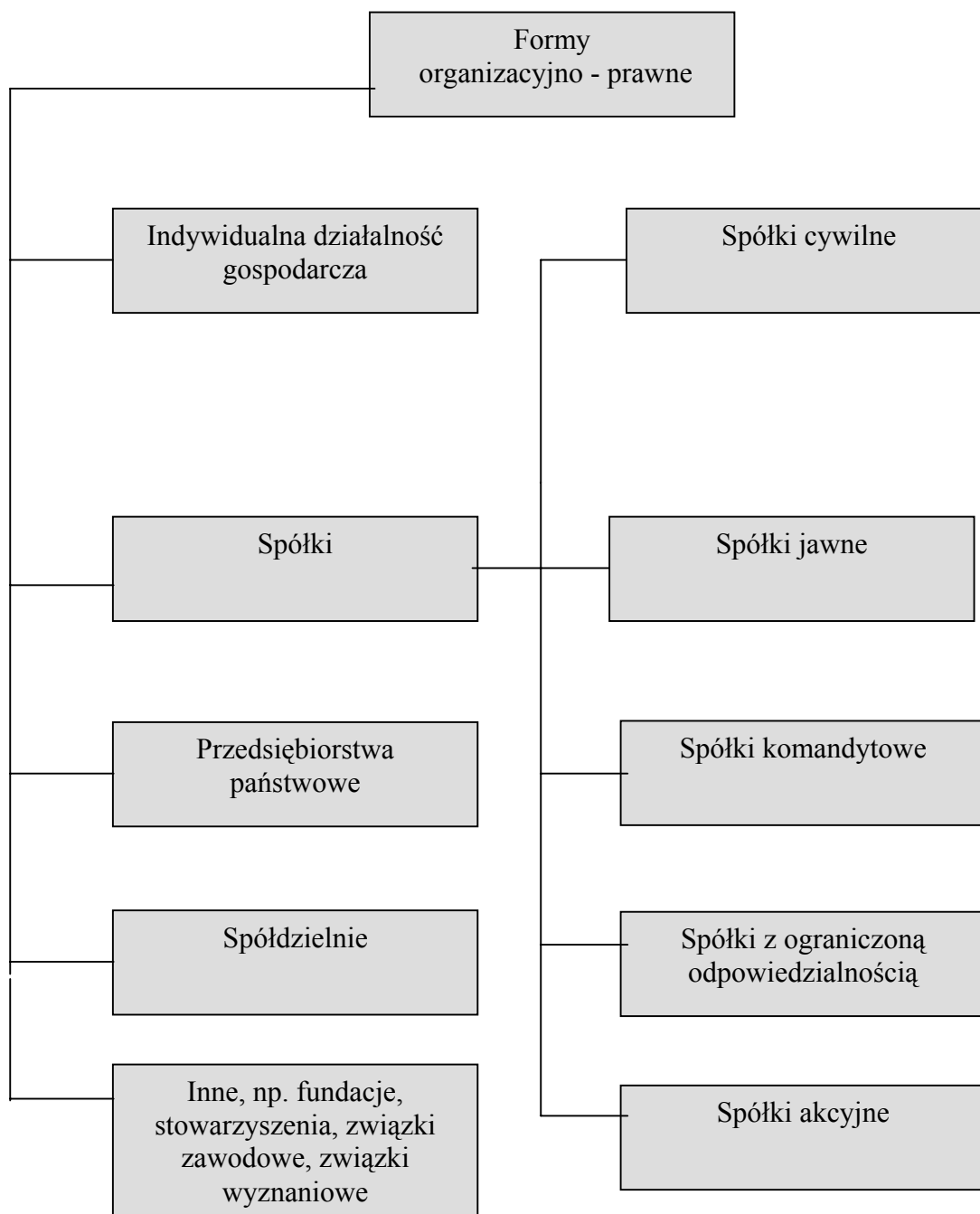
Uwaga!

Brak obowiązku zgłoszenia działalności gospodarczej do ewidencji nie zwalnia z obowiązku zgłoszenia tej działalności do Urzędu Skarbowego.

Fundamentalną zasadą tej ustawy jest stwierdzenie, iż to, co nie jest przez prawo zabronione, jest dozwolone (Art.4) To daje pole dla naszej przedsiębiorczości i inwencji. Bardzo istotny jest również zapis Art.3 pkt.1 i 2, który nakłada na podmiot gospodarczy obowiązek spełnienia warunków określonych w przepisach BHP, budowlanych, sanitarnych, przeciwpożarowych, dotyczących ochrony środowiska oraz zobowiązuje pracodawcę do zapewnienia, by pracownicy posiadali wymagane prawem kwalifikacje zawodowe. Jest to bardzo istotne z punktu widzenia kosztów przyszłej działalności. Dlatego należy zapoznać się ze stosownymi uregulowaniami prawnymi i oszacować koszty ich wykonania tak, aby nie zostać nimi zaskoczony w późniejszym okresie.

FORMY ORGANIZACYJNO-PRAWNE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Obowiązujące aktualnie przepisy pozwalają na prowadzenie działalności gospodarczej w następujących formach organizacyjno-prawnych.

INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Indywidualna działalność gospodarcza jest najczęstszą formą, w jakiej rejestrują swoją działalność osoby, rozpoczynające przygodę z biznesem.

Poniżej możesz zapoznać się z korzyściami i niedogodnościami, związanymi z tą formą rejestrowania swojej działalności.

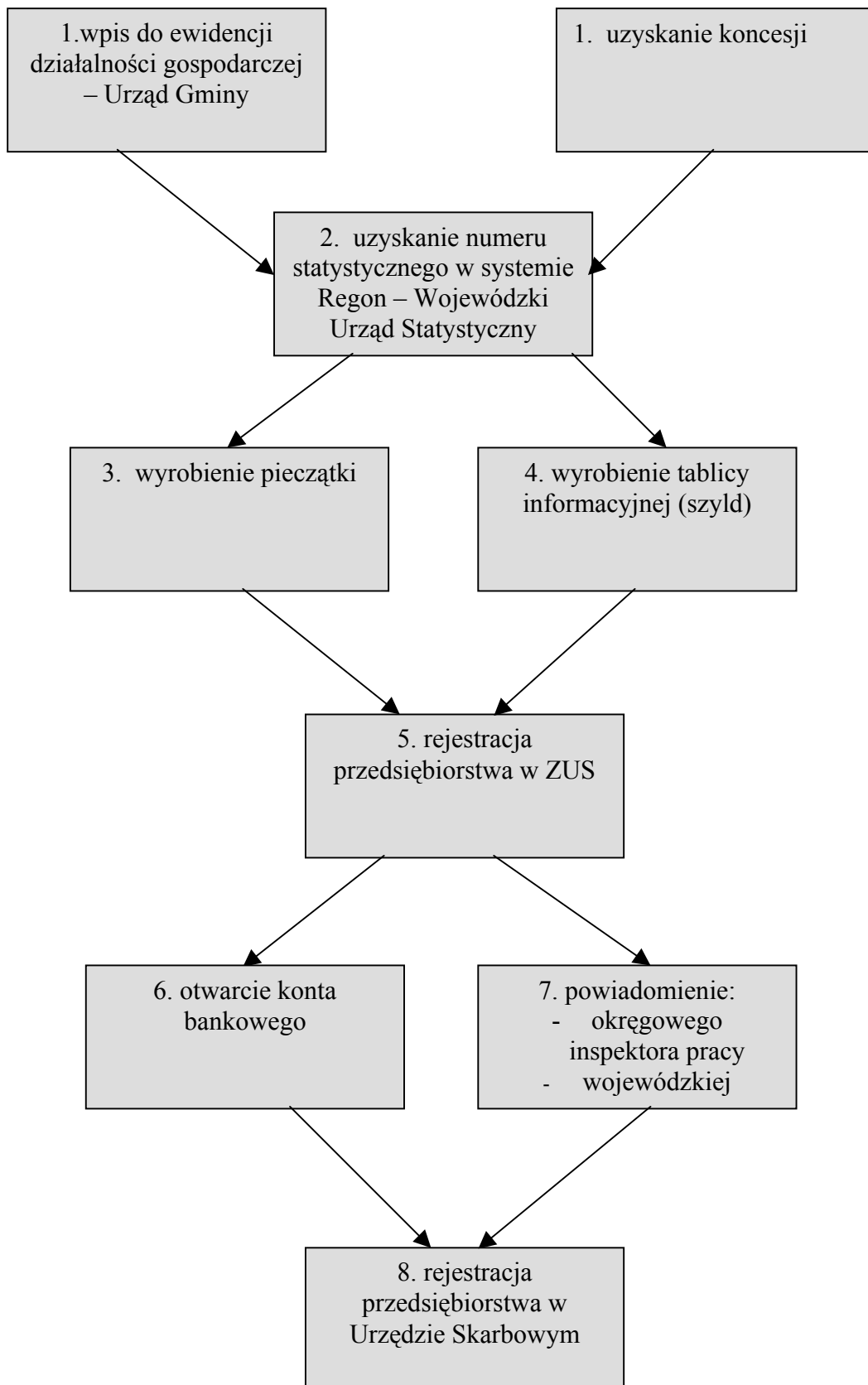
Plusy:

- + szybkie powołanie podmiotu gospodarczego,
- + niskie koszty powołania podmiotu gospodarczego (wpis do ewidencji, regon),
- + jednoosobowe kierownictwo (elastyczność i szybkość podejmowania decyzji),
- + brak określenia minimalnego kapitału niezbędnego do podjęcia działalności,
- + korzyści podatkowe wynikające z obowiązku opłacania tylko podatku dochodowego od osób fizycznych (w formie ryczału, karty podatkowej lub na zasadach ogólnych).

Minusy:

- osobista odpowiedzialność za zobowiązania przedsiębiorstwa,
- trudność w zgromadzeniu większego kapitału.

Sposób postępowania przy zakładaniu indywidualnej działalności gospodarczej przedstawia następujący schemat:

SPÓŁKA CYWILNA

Co to jest?

- Spółka cywilna jest formą zorganizowanego współdziałania dwóch lub więcej osób w celu osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego.
- Wspólnicy określają zasady współpracy w umowie spółki. Umowa nie wymaga formy aktu notarialnego, ale musi zostać zarejestrowana w urzędzie skarbowym. Podstawy prawne działania spółek cywilnych zawarte są w Art. 860-875 kodeksu cywilnego.
- Wspólnicy muszą wnieść określony w umowie wkład w postaci własności rzeczy lub praw.
- Prowadzenie spraw spółki cywilnej należy do wszystkich wspólników (chyba, że umowa stanowi inaczej).
- Za pracę w spółce wspólnicy nie mogą otrzymywać wynagrodzenia, uczestniczą za to w podziale zysków.
- Podział zysków odbywa się według zasad określonych w umowie spółki (zwykle proporcjonalnie do wkładów), a jeżeli umowa tego nie precyzuje to w równych częściach.
- Za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiadają solidarnie do pełnej ich wysokości całym swoim majątkiem.
- Spółka cywilna nie jest płatnikiem podatku dochodowego. Wspólnicy indywidualnie opłacają podatek dochodowy od osób fizycznych.
- Nazwa spółki cywilnej (firma) nie musi zawierać nazwisk wspólników. Obowiązkowy jest tylko dodatek „spółka cywilna”.

Plusy:

+ podobnie jak w indywidualnej działalności gospodarczej krótki czas oraz niskie koszty powołania podmiotu gospodarczego,

+ łatwiejsze pozyskanie większego kapitału.

Minusy :

- osobista odpowiedzialność za zobowiązania spółki,

- konieczność „dogadywania się” ze współnikiem w sprawach związanych z zarządzaniem (spółka cywilna wymaga więc od współników wysokich umiejętności w zakresie współpracy – przypomnij sobie wnioski z rozdz. I),

- przy zakładaniu spółki cywilnej obowiązują te same procedury co przy indywidualnej działalności gospodarczej, a dodatkowo : konieczności spisania umowy spółki i zarejestrowania jej w Urzędzie Skarbowym.

SPÓŁKA JAWNA

Co to jest?

Spółka jawna jest formą bardzo podobną do spółki cywilnej. Różni je jednak kilka bardzo istotnych elementów:

- W przeciwieństwie do spółki cywilnej, która może być założona nawet w celu przeprowadzenia jednej transakcji, spółka jawna z założenia stawia sobie za cel prowadzenie przedsiębiorstwa.

- Spółka jawna jest spółką prawa handlowego, co oznacza, że musi być ona zgłoszona do rejestru handlowego w Sądzie Gospodarczym – Rejestrowym właściwym dla siedziby spółki.

- Mimo iż spółka jawna nie posiada osobowości prawnej tak jak spółka cywilna i w dalszym ciągu wspólnicy odpowiadają za zobowiązania spółki majątkiem osobistym, to jednak spółka jawna posiada pewne własności charakterystyczne dla osób prawnych jak zdolność do nabywania praw, zaciągania zobowiązań, prowadzenia spraw sądowych.

- Firma spółki jawnej (nazwa) musi zawierać nazwiska wszystkich wspólników, lub nazwisko i pierwszą literę imienia przynajmniej jednego z nich z dopiskiem „spółka jawna”.

Inne zasady funkcjonowania spółek jawnych są takie same jak spółek cywilnych. Regulują je umowa spółki oraz kodeks handlowy w Art. 75-142. Procedura zakładania spółki jawnej jest analogiczna jak w spółce cywilnej z tą różnicą, iż umowę spółki należy zgłosić do rejestru handlowego.

SPÓŁKA KOMANDYTOWA

Spółka komandytowa jest formą przejściową między spółkami osobowymi (cywilna i jawna), a spółkami kapitałowymi (spółka z.o.o., akcyjna). Jej cechą charakterystyczną jest to, że tworzą ją dwa rodzaje wspólników:

- komplementariusze – odpowiadają bez ograniczeń za zobowiązania spółki
- komandytariusze – ich odpowiedzialność ograniczona jest do wysokości tzw. sumy komandytowej.

Umowa spółki komandytowej wymaga formy aktu notarialnego. Do prowadzenia spraw spółki uprawnieni i zobowiązani są tylko komplementariusze. Komandytariusze nie mogą reprezentować spółki na zewnątrz, chyba że w ograniczonym zakresie jako pełnomocnicy lub prokurenci.

Firma (nazwa) spółki komandytowej jest tworzona analogicznie jak spółki jawnej z tym. Że zmienia się dopisek na „spółka komandytowa”. Podstawą prawną działania spółki komandytowej jest kodeks handlowy Art.143-157.

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ma charakter spółki kapitałowej. Może ją utworzyć jedna lub więcej osób dla realizacji celów gospodarczych. Wspólnicy spółki z.o.o.. nie odpowiadają majątkiem osobistym za zobowiązania spółki, o ile nie są członkami zarządu (za wyjątkiem zobowiązań podatkowych i składek ZUS). Ich ryzyko ogranicza się do wielkości wkładów.

Organami spółki z.o.o. są:

1. Zarząd – jedna lub więcej osób spośród wspólników lub spoza ich grona.

2. Rada Nadzorcza i Komisja Rewizyjna – w mniejszych spółkach (kapitał zakładowy do 25 tys. zł. , wspólników mniej niż 50). Powoływanie tych organów nie jest obowiązkowe.
3. Zgromadzenie Wspólników – organ obligatoryjny.

Szczegółowe kompetencje poszczególnych organów i ich wzajemne reakcje precyzuje kodeks handlowy Art. 195-243.

Spółka z.o.o. jako że posiada osobowość prawną zobowiązana jest do prowadzenia pełnej księgowości. Jest też płatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych. Udziałowcy, jeżeli są zatrudnieni w spółce na umowę o pracę lub osiągają z niej dochody w formie dywidend, podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych (Ust. Z dnia 26 lipca 1991r. Dz.U.1993r. nr 90 pozycja 416). Firma (nazwa) spółki z.o.o. może być wybrana dowolnie, obowiązkowy jest tylko dopisek „spółka z.o.o.”. powołanie spółki z.o.o. jest bardziej kosztowne i skomplikowane niż spółki cywilnej czy jawnej.

Prześledźmy krok po kroku poszczególne etapy tego procesu:

1. zawarcie w biurze notarialnym umowy spółki, w której m.in. powinno się określić:
 - miejsce i datę sporządzenia umowy
 - nazwiska wspólników
 - nazwę spółki oraz jej siedzibę
 - przedmiot działalności
 - wysokość kapitału zakładowego (min. 4 tys. zł.)
 - ilość i wartość udziałów poszczególnych wspólników
 - czas trwania spółki jeżeli jest ograniczony;
2. wniesienie całego kapitału zakładowego w formie gotówki lub rzeczowej (tzw. aport),
3. ustanowienie władz spółki,
4. uzyskanie wpisu do rejestru handlowego,
5. uzyskanie numeru statystycznego Regon,
6. założenie konta bankowego,
7. zgłoszenie obowiązku podatkowego w Urzędzie Skarbowym,
8. rejestracja w ZUS.

SPÓŁKA AKCYJNA

Jest to forma prawna charakterystyczna dla przedsięwzięć o wielkiej skali finansowej. Dla nas jako właścicieli lub wspólników małych firm całkowicie nieprzydatna. Można jedynie rozważać zakup akcji bądź jednostek uczestnictwa

w funduszach powierniczych jako formę lokowania zysków z naszej działalności gospodarczej, czy nawet jako alternatywę wobec podejmowania suwerennej działalności gospodarczej.

JAKĄ FORMĘ PRAWNĄ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ WYBRAĆ?

Niestety dużo łatwiej jest postawić to pytanie niż udzielić na nie odpowiedzi. Każda konkretna sytuacja wymaga indywidualnego rozważenia wszystkich za i przeciw. Tym bardziej, iż ewentualna zmiana formy prawnej prowadzonej działalności gospodarczej jest bardzo kłopotliwa. Wymaga formalnej likwidacji dotychczasowej działalności, rozliczenia się z urzędem skarbowym i dopiero wówczas można kontynuować działalność w nowej formule prawnej. Decydując się na podjęcie działalności w określonej formie prawnej należy odpowiedzieć sobie na następujące pytania:

1. Jak duża będzie skala naszego przedsięwzięcia?
2. Jaki będzie stopień ryzyka?
3. Jak wielkie kapitały musimy zaangażować w planowane przedsięwzięcie?
4. Czy jesteśmy w stanie zgromadzić je samodzielnie?
5. Czy znajdziemy ewentualnych wspólników?
6. Czy posiadają oni oczekiwany przez nas kapitał?
7. Jak będzie wyglądała nasza współpraca z ewentualnymi wspólnikami? Czy mamy do siebie pełne zaufanie?

Należy też zanalizować czas założenia i koszty działalności w poszczególnych formach prawnych (opłaty skarbowe, notarialne, podatki, itd.). Generalnie można powiedzieć, że przy niewielkiej planowanej skali działalności, o ile tylko możliwe jest zgromadzenie niezbędnych kapitałów, najlepiej założyć indywidualną działalność gospodarczą. Będziemy „męczyć się” sami, ale też sami będziemy o wszystkim decydować. Sami będziemy ponosić ryzyko, ale też sami będziemy korzystać z owoców naszej pracy.

Przy działalnościach wymagających większych środków finansowych, obarczonych większym ryzykiem korzystne może być założenie spółki z.o.o. ale ostateczna decyzja należy do Ciebie. Twój biznes, twoje ryzyko, twój zysk.

TROCHĘ O PAPIERACH I PODATKACH, CZYLI NIE TAKI DIABEŁ STRASZNY JAK GO MALUJĄ.

Wiele osób porzuca myśl o założeniu firmy, bo przeraża je załatwianie formalności związanych z rozliczeniami z urzędem skarbowym, ZUS-em itp. W tym rozdziale chcemy pokazać Ci, że „nie taki diabeł straszny, jak go malują”.

Wiesz już z poprzednich rozdziałów o formalnościach, jakich należy dopełnić zakładając firmę.

Oto podstawowe formalności związane z zakładaniem firmy :

- zgłoszenie podjęcia działalności gospodarczej do Urzędu Gminy,
- wniosek o wpis do Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarczych do Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego,
- zgłoszenie identyfikacyjne NIP-2 do Urzędu Skarbowego,
- zgłoszenie działalności do ZUS na drukach ZUS ZAA, ZUS ZFA, ZUS ZUA.

Dla celów szkoleniowych powołajmy do życia sklep wielobranżowy „Duet” przysłowiowego Jana Kowalskiego. Wypełnione przykładowo druki związane z tym faktem znajdziesz w załączniku nr 2 na końcu poradnika.

Drugim i najważniejszym krokiem, który musisz zrobić jest określenie do jakiej grupy podatkowej chcesz lub musisz należeć ze względu na planowaną działalność. Istnieją następujące możliwości:

RYCZAŁT OD DOCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH

I tak, jeżeli zakładasz nową firmę lub w ubiegłym roku 1999 Twoje przychody nie przekroczyły 426 400 zł, możesz opłacać podatek dochodowy jako ryczałt od przychodów. Pamiętaj, że jeżeli prowadzisz kilka jednoosobowych działalności, to suma ich przychodów musi zmieścić się w tym limicie, zaś jeśli jesteś współwłaścicielem kilku spółek cywilnych, to każda z

nich ma oddzielny limit. Przekroczenie w danym roku tego limitu nie wpływa na zmianę sposobu opodatkowania. Rozpoczynając działalność opodatkowanie ryczałtem stosujesz od dnia uzyskania pierwszego przychodu. Ryczałtowcy mają prawo do wspólnego z małżonkiem opodatkowania, jednak tylko w tej części swoich dochodów, które są opodatkowane na zasadach ogólnych.

Poniżej przytaczamy przykładowe sytuacje, w których pomimo spełnienia kryterium wielkości przychodów nie możesz zostać ryczałtowcem:

1. prowadzisz działalność opodatkowaną w formie karty podatkowej, chyba, że sam zdecydujesz się przejść na opodatkowanie ryczałtem.;
2. korzystasz z okresowego zwolnienia od podatku dochodowego;
3. osiągasz w całości lub części przychody z tytułu:
 - a) prowadzenia aptek, lombardów, kantorów,
 - b) wykonywania wolnych zawodów (lekarze, technicy dentyści, felczerzy, położne, pielęgniarki, prawnicy, ekonomiści, inżynierowie, architekci, księgowi, tłumacze, geodeci, maklerzy, doradcy podatkowi),
 - c) wytwarzania wyrobów objętych podatkiem akcyzowym ,
 - d) świadczenia usług w zakresie (m.in.) :
 - reprodukcji komputerowych nośników informacji,
 - pośrednictwa w sprzedaży pojazdów mechanicznych oraz części i akcesoriów do nich,
 - pośrednictwa w sprzedaży,
 - hoteli ,
 - kempingów i innych miejsc krótkookresowego zakwaterowania,
 - parkingów,
 - agencji turystycznych i pilotażu,
 - magazynowania i przechowywania cieczy lub gazów,
 - edukacji z wyjątkiem wychowania przedszkolnego,
 - ochrony zdrowia ludzkiego,
 - biur matrymonialnych, opieki doraźnej, robienia zakupów, działalności wróżbitów, astrologów, działalności w zakresie usług towarzyskich..;
4. podjąłeś wykonywanie działalności w trakcie roku podatkowego:
 - po całkowitej lub częściowej zmianie branży lub przedmiotu działalności,
 - po zmianie umowy spółki lub zmianie wspólnika,

Pełna lista działalności wyłączonych z opodatkowania ryczałtowego znajduje się w ustawie z 20.11.1998 o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144 poz. 930);

- po zmianie działalności wykonywanej samodzielnie na działalności prowadzoną na imię obojga małżonków, w tym także w formie spółki małżeńskiej,
 - podobnie przy zamianie spółki na działalność samodzielną,
 - po zamianie działalności prowadzonej samodzielnie przez małżonka na działalność prowadzoną samodzielnie przez drugiego małżonka,
 - zmieniłeś formę działania z firmy jednoosobowej na spółkę małżeńską, a przed zmianą jedno z Was opłacało podatek dochodowy na zasadach ogólnych;
5. podjąłeś działalność samodzielnie lub w ramach spółki w zakresie usług, które dotychczas wykonywałeś Ty lub wspólnik na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczego stosunku pracy. Ryczałowcem będziesz tylko wtedy, o ile nie będziesz działać na rzecz swojego dotychczasowego zakładu – takie zobowiązanie musisz złożyć w Urzędzie Skarbowym przed rozpoczęciem działalności. Z chwilą wystawienia pierwszej faktury na rzecz swojego byłego zakładu tracisz prawo do ryczału. Dotyczy to również przypadku, gdy nadal w tym zakładzie pracujesz oraz gdy pracowałeś tam w 1997 r. i w roku ubiegłym nie uzyskałeś z tego źródła przychodu. We wszystkich tych przypadkach opodatkowany będziesz na zasadach ogólnych (prowadzisz księgę przychodów i rozchodów), niezależnie od wielkości ubiegłorocznego obrotu.

Zmiany formy działalności wymienione w punkcie d, jeżeli dokonane zostały w trakcie roku podatkowego, nie są rozpoczęciem nowej działalności gospodarczej. Jeżeli dokonane one zostaną w kolejnym roku podatkowym nie wyłącza to możliwości opodatkowania ryczałtem.

Dla zakwalifikowania się do grupy ryczałowców decydująca jest kwota przychodu ubiegłorocznego. O wyłączeniu z tej grupy decyduje natomiast fakt wykonywania w bieżącym roku działalności wymienionych w punktach a-d, nawet jeżeli stanowią one niewielki fragment Twojej tegorocznej działalności.

I jest obojętne, czy działalność tę prowadzisz w ramach jednej czy też kilku Twoich firm.

Zauważ – chodzi o tegoroczną działalność, fakt wykonywania jej w roku ubiegłym nie ma tu znaczenia. Pamiętaj jednak, że w działalności gospodarczej o przypisaniu sprzedaży do danego roku podatkowego decyduje data wystawienia faktury.

Aktualne stawki ryczału wynoszą:

8,5%

- z działalności usługowej, z wyłączeniem usług budowlanych i transportu samochodowego powyżej 2 ton,
- ze sprzedaży w gastronomii napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5,
- w komisie i kolportażu prasy od prowizji,
- z wytwarzania wyrobów z materiałów zlecniodawcy,
- z działalności wymienionych wyżej w punktach c i e,
- z usług świadczonych przez rolników indywidualnych, wymienionych w rozdziale 1 w pkt. b i d .

5,5%

- z wszelkiej działalności wytwórczej (również sprzedaż własnej produkcji),
- z usług budowlanych i transportu samochodowego powyżej 2 ton ładowności,
- od prowizji prowadzonej w systemie prowizyjnym sprzedaży jednorazowych biletów komunikacji miejskiej, znaczków do biletów miesięcznych, znaczków pocztowych, znaków opłaty skarbowej, żetonów i kart magnetycznych do automatów,
- z działalności rolników wymienionej w punkcie a rozdziału 1.

3,0%

- z działalności handlowej (również handel alkoholem),
- z działalności gastronomicznej z wyłączeniem napoi alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5%,
- z usług związanych z produkcją zwierzęcą (chów i hodowla zwierząt – kl.01.42) oraz usług weterynaryjnych (kl. 85.20),
- z działalności rybaków morskich i zalewowych w czasie sprzedaży ryb i innych surowców z własnych połowów (z wyjątkiem konserw oraz prezerw z ryb i innych surowców z połowów),
- ze sprzedaży całości lub części składników majątku związanego z wykonywaną działalnością, nie będących nieruchomościami , ich częściami lub udziałem w nieruchomości, prawem użytkowania wieczystego ani spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu,
- z dotacji, subwencji, dopłat i innych nieodpłatnych świadczeń otrzymanych na pokrycie kosztów albo jako zwrot wydatków, z wyjątkiem gdy przychody te są związane z otrzymaniem, zakupem lub wytworzeniem we własnym zakresie środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, od których dokonuje się odpisów amortyzacyjnych,
- z odsetek od środków na rachunkach bankowych utrzymywanych w związku z prowadzoną działalnością,
- od wartości umorzonych lub przedawnionych zobowiązań (z wyłączeniem wymienionych w art.14 ust. 3 pkt. 6 ustawy, związanych z bankowym postępowaniem ugodowym lub postępowaniem układowym) w tym z tytułu

zaciągniętych kredytów (pożyczek), z wyjątkiem umorzonych pożyczek z FP i PFRON,

- od wartości zwróconych wierzytelności, które zostały uprzednio odpisane jako nieściągalne, albo na które utworzono rezerwy, zaliczone uprzednio do kosztów uzyskania przychodu,
- od wartości otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń,
- od otrzymanego wynagrodzenia za obsługę pracowniczego programu emerytalnego uczestnika, w związku ze zwrotem środków pochodzących ze składki dodatkowej,
- z racji świadczenia usług hotelarskich wymienionych w punkcie a rozdz.1.

Jeżeli będziesz prowadzić różnorodną działalność opodatkowaną różnymi stawkami, musisz w ewidencji przychodów wyszczególnić je w odrębnych kolumnach. W przeciwnym razie zapłacisz od wszystkich działalności według najwyższej stawki.

Wspomnieliśmy przed chwilą o ewidencji przychodów. Jest to najważniejszy dokument jaki musisz prowadzić jako ryczałtowiec. Zastępuje on księgę przychodów i rozchodów i powinien zawierać następujące rubryki:

- data wpisu
- data uzyskania przychodu
- numer dowodu (faktury, rachunku, dziennego zestawienia dowodów sprzedaży lub dziennego zestawienia sprzedaży nieudokumentowanej)
- kwota przychodu z podziałem wg. Stawki podatku
- przychód ogółem
- uwagi

Pewne różnice w prowadzeniu ewidencji przychodów wynikają z faktu bycia lub nie vatowcem. W pierwszym przypadku zobowiązany jesteś do prowadzenia pełnej ewidencji zakupów i ewidencji sprzedaży, w drugim wystarczy uproszczona ewidencja sprzedaży dla potrzeb VAT. Ewidencja przychodów musi mieć ponumerowane karty a jej założenie musi być zgłoszone do Urzędu Skarbowego do 20.01 lub w ciągu 7 dni od rozpoczęcia działalności (uzyskania pierwszego przychodu). Zapisów w ewidencji dokonujesz niezależnie od powyższych terminów w momencie uzyskania pierwszego przychodu. Na koniec miesiąca sumujesz przychody odejmujesz kwoty ewentualnych odliczeń (najczęściej składki ZUS) i obliczasz wg. Właściwej stawki należny zryczałtowany podatek dochodowy. Wyliczony podatek jesteś zobowiązany wpłacić do Urzędu Skarbowego do 20 następnego miesiąca osobiście lub za pośrednictwem poczty lub banku.

Poza prowadzeniem ewidencji przychodów ciążą na Tobie jako ryczałtowcu następujące powinności:

1. Prowadzenie wykazu środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych
2. Sporządzenie remanentu na koniec roku podatkowego a także na dzień zaprowadzania ewidencji przychodów. Sporządzenie remanentu jest także obowiązkowe w razie zmiany wspólnika, zmiany udziałów wspólników lub likwidacji działalności.
3. Założenie i prowadzenie kart przychodów pracowników
4. Złożenie w terminie do 31.07 informacji półrocznej PIT-27
5. Złożenie do 31.01 deklaracji rocznej PIT-28

Pamiętaj, że jeżeli prowadzenie ewidencji sprawia Ci zbyt duże kłopoty możesz zlecić prowadzenie jej dla Biura Rachunkowego, powiadamiając o tym fakcie Urząd Skarbowy w ciągu 7 dni.

Czytając ten bardzo ogólny opis zasad obowiązujących przy ryczałtowym podatku dochodowym zadajesz sobie pytanie, czy jest to korzystna forma opodatkowania. Jest to o tyle zasadne pytanie, że bycie ryczałtowcem nie jest obligatoryjne. Możesz zrezygnować z ryczałtu (powiadamiając o tym Urząd Skarbowy) i przejść na opodatkowanie na zasadach ogólnych. Jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie nie ma. Sam musisz dokonać analizy ekonomicznej swojego przedsięwzięcia.

Pamiętaj jednak o jednej ogólnej zasadzie:

- Jeżeli w cenie twojego wyrobu lub usługi duży udział stanowią robocizna własna i twoja wiedza fachowa to prawdopodobnie ryczałt będzie bardziej korzystny.
- Jeżeli w cenie twojego towaru lub usługi dominują koszty materiałów, surowców, towarów, transportu, robocizny obcej, to korzystniej będzie przejść na ogólne zasady opodatkowania.

Dodatkowym argumentem za ryczałtem może być prostota tej metody, a co za tym idzie niższe koszty prowadzenia księgowości.

KARTA PODATKOWA

Jest to niezwykle atrakcyjna forma zryczałtowanego opodatkowania.

Oto jej podstawowe zalety:

- Zwolnienie z obowiązku prowadzenia ksiąg.
- Zwolnienie z obowiązku składania zeznań, deklaracji o obrocie i dochodzie.
- Nie musisz wpłacać zaliczki na podatki.
- Nie musisz prowadzić wykazu środków trwałych.
- Jesteś zwolniony z obowiązku instalowania kas rejestrujących.

Po stronie obowiązków występuje w zasadzie tylko jedna istotna pozycja – zapłacić podatek do 7 następnego miesiąca, a za grudzień do 28.12 (niestety stawki wzrosły w 2000 roku o średnio 10%).

Jest też jedna trudność, którą powinieneś rozważyć. Otóż prowadząc działalność na kartę podatkową nie masz możliwości dokonania żadnych odliczeń (w tym mieszkaniowych). Odliczeń od dochodu i podatku możesz dokonywać tylko od tej ich części, która jest opodatkowana na zasadach ogólnych lub jako ryczałt od przychodów ewidencjonowanych. Oczywiście jeżeli takowe dochody posiadasz.

Znasz już zalety i wady (nieliczne) tej formy opodatkowania. Nasuwa się więc pytanie : kto i kiedy może z tej formy skorzystać. Oto podstawowe zasady:

- Musisz mieścić się w limicie przychodów, tj. 426 400 zł.
- Prowadzisz jedną z poniższych działalności:
 - Usługową lub usługowo-wytwórczą,
 - Gastronomiczną (za wyjątkiem sytuacji, gdy serwujesz alkohol powyżej 1,5%),
 - Transportową (1 pojazd),
 - Usługi rozrywkowe,
 - Sprzedaż posiłków domowych,
 - Usługi pielęgniarstwa,
 - Usługi weterynaryjne
 - Detaliczny handel spożywczy, rolno – ogrodniczy oraz obnośny i obwoźny handel artykułami przemysłowymi.

-
- Nie korzystasz z usług innych firm (prócz specjalistycznych).
- Zatrudniasz pracowników tylko na umowę o pracę.
- Nie prowadzisz innej poza rolniczą działalności gospodarczej.
- Małżonek nie prowadzi firmy o podobnym zakresie działania.
- Utrzymujesz się w limicie zatrudnienia określonym dla Twojego rodzaju i miejsca (wielkość miejscowości) działalności.
- Otrzymasz odpowiednią decyzję Urzędu Skarbowego (nie później niż w 4 miesiące od złożenia wniosku).

Szczegóły dotyczące karty podatkowej znajdziesz w rozdziale 3 ustawy z 10.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

PODATKOWA KSIĘGA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW

Prowadzenie księgi przychodów i rozchodów staje się dla Ciebie obowiązkiem, jeżeli:

- Osiągnąłeś w roku poprzednim obrót pomiędzy 426 400 zł a równowartością 800 000 EURO według Kursu z 30.09.1999 tj. 3518160 zł.
- Niezależnie od Twojego obrotu, gdy osiągasz w całości lub części przychody z tytułu działalności wymienionych w punktach 2 i 3 w podrozdziale, w którym opisywaliśmy ryczałt od dochodów ewidencjonowanych..

Ponieważ tamta lista nie zawierała wszystkich możliwości, sprawdź tę sprawę w ustawie (Dz. U. Nr 144 poz.930). Zajrzyj też do Rozporządzenia Ministra Finansów z 16.12.1999 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz. U. Nr 105 poz. 1199).

Istota tej formy opodatkowania polega na tym, że kwota podatku zależy od różnicy pomiędzy przychodami a kosztami ich uzyskania.

Jeżeli koszty są wyższe niż przychody (niestety to się zdarza), to podatku nie płacisz. Jeżeli jest odwrotnie (czego Ci życzymy) i przekroczysz (licząc narastająco) kwotę wolną od podatku (w 2000 r. –2295zł 79 gr.), to płacisz zaliczkę na poczet podatku dochodowego zgodnie z zasadami ogólnymi określonymi w ustawie z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. Nr 90 poz.416 z 2.10.1993).

Tak więc jest to forma korzystna w tych przypadkach, kiedy ponosisz wysokie koszty działalności, które możesz zaliczyć jako koszty uzyskania przychodów w rozumieniu powyższej ustawy. Jeżeli zaś chodzi o samo prowadzenie księgi przychodów i rozchodów oraz związanych z nią dokumentów, zeznań, itp. możesz skorzystać z usług biura rachunkowego. Za stosunkowo niewielką odpłatność będziesz miał kłopot z głowy. Jedynym Twoim obowiązkiem będzie gromadzenie i dostarczanie do biura wszystkich dokumentów. Również częste kontrole Urzędu Skarbowego czy innych uprawnionych organów staną się zmartwieniem biura. Nie będziesz musiał śledzić ciągle zmieniających się przepisów, wystawać w kolejkach charakterystycznych dla dni rozliczeń. Nawet jeżeli Twoje biuro popełni błąd, to choć odpowiedzialność wobec fiskusa ponosisz Ty, to jednak możesz dochodzić odszkodowania (i wygrasz) od biura na drodze cywilno-prawnej. Za błąd popełniony przez Ciebie nie uzyskasz żadnej rekompensaty. Pamiętaj, że jeżeli skorzystasz z usług biura rachunkowego, to musisz w ciągu 7 dni od zawarcia umowy z biurem powiadomić o tym fakcie urząd skarbowy, podając jego nazwę, adres oraz miejsca przechowywania ksiąg i ewidencji.

Istnieje też czwarta możliwość prowadzenia księgowości. W Twoim przypadku - raczej tylko teoretyczny, bowiem Twój obrót musiałby przekroczyć 800 000 EURO lub też musiałbyś sam mieć takie życzenie. Jest to tzw. księgowość pełna zwana księgami handlowymi.

Pamiętaj także, że niezależnie od sposobu opodatkowania podatkiem dochodowym (poza kartą podatkową) i prowadzonej w związku z tym księgowości obowiązuje Cię ustawa o podatku od towarów i usług oraz akcyzowym. Zasady funkcjonowania tego podatku, kto mu podlega, a kto jest z niego zwolniony znajdziesz w Dz. U. Nr 11 z 11.02.1993 r.